

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ
СЕКТОР ЗА ПОСЛОВЕ С ГОТОВИНОМ

**ИЗВЕШТАЈ О ОТКРИВЕНИМ
ФАЛСИФИКОВАНИМ НОВЧАНИЦАМА**

Јануар–јун 2020.

Јул 2020.

Садржај:

1. Експертиза готовог новца	2
2. Експертиза ефективног страног новца	4
3. Однос откривених фалсификованих новчаница готовог новца и ефективног страног новца.....	6

1. Експертиза готовог новца

У условима ванредног стања на територији Републике Србије, експертизу новца примљеног под сумњом у аутентичност радио је мањи број запослених, што се одразило на укупан обим утврђених фалсификованих новчаница и домаћег и ефективног страног новца.

У првој половини ове године, у поступку експертизе новца примљеног под сумњом да је фалсификован откривено је 1.247 комада фалсификованих новчаница готовог новца, што је за 35,2% мање него у истом периоду претходне године, када су откривена 1.924 комада таквих новчаница. Посматрано у номиналном износу, то смањење износи 35,5% (1.527.050,00 динара у периоду јануар–јун 2020. у односу на 2.366.900,00 динара у истом периоду 2019). Апоенска структура откривених фалсификованих новчаница готовог новца дата је у Табели 1.

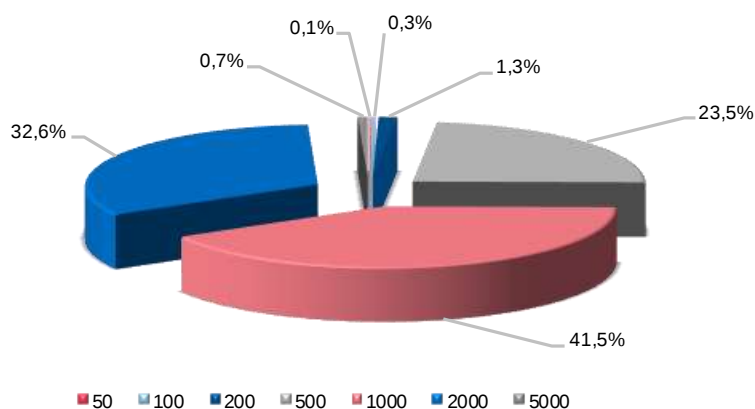
Табела 1. Преглед фалсификованих новчаница готовог новца
јануар–јун 2020.
(у комадима)

Апоен	5000	2000	1000	500	200	100	50	Укупно
Комада	9	407	518	293	16	3	1	1.247
Учешће у %	0,7	32,6	41,5	23,5	1,3	0,3	0,1	100

Извор: Народна банка Србије.

У структури откривених фалсификата новчаница готовог новца, доминантно учешће имају фалсификоване новчанице од 1000, 2000 и 500 динара (Графикон 1). Процентуално изражено, та три апоена заједно чине 97,6% броја фалсификованих новчаница готовог новца.

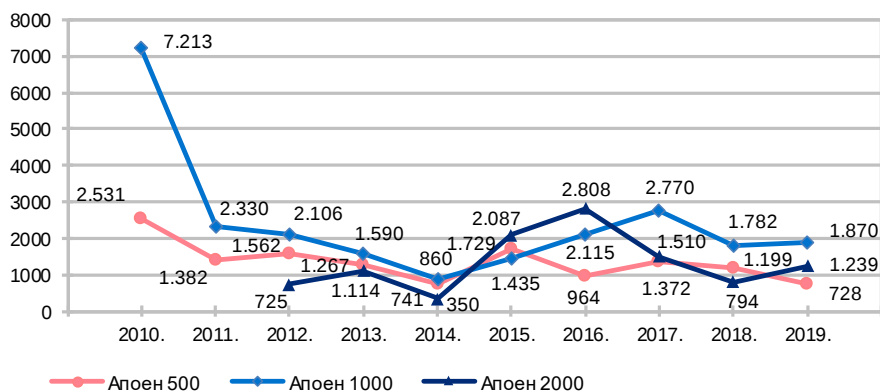
Графикон 1. Апоенска структура фалсификованих
новчаница готовог новца
јануар–јун 2020.
(у комадима)

Извор: Народна банка Србије.

На Графикону 2 приказано је кретање броја комада откривених фалсификата три најзаступљенија апоена динара у последњих десет година.

Графикон 2. Најчешће фалсификовани апоени готовог новца (у комадима)

Извор: Народна банка Србије.

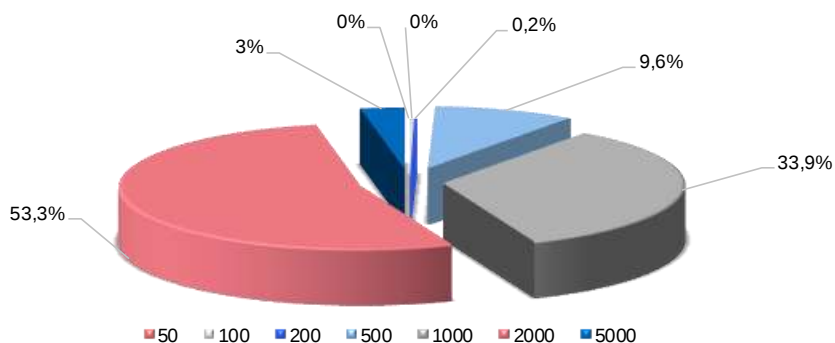
Када се посматра вредносно, у структури откривених фалсификованих новчаница готовог новца, највећи је удео новчаница од 2000 и 1000 динара (Табела 2 и Графикон 3). Процентуално изражено, та два апоена заједно чине 87,2% фалсификата готовог новца.

Табела 2. Преглед фалсификованих новчаница готовог новца јануар–јун 2020. (у хиљадама динара)

Апоен	5000	2000	1000	500	200	100	50	Укупно
Износ	45	814	518	146,5	3,2	0,3	0,1	1.527,1
Учешће у %	3	53,3	33,9	9,6	0,2	0	0	100

Извор: Народна банка Србије.

Графикон 3. Апоенска структура фалсификованих новчаница готовог новца јануар–јун 2020. (номинална вредност)

Извор: Народна банка Србије.

Ако упоредимо откривене фалсификоване новчанице готовог новца с готовим новцем у оптицају, видимо да је на милион комада оригиналних новчаница у оптицају откривено 2,7 фалсификованих новчаница готовог новца, односно на милијарду динара у оптицају откривено је 4.884,8 динара фалсификованог новца.

2. Експертиза ефективног страног новца

У периоду јануар–јун 2020. године, у поступку експертизе новчаница примљених под сумњом да су фалсификати откривено је 248 комада фалсификованих новчаница ефективног страног новца, што је за 75,6% мање него у истом периоду 2019. године, када је откривено 1.015 комада тих новчаница. Валутна и апоенска структура приказане су у Табели 3.

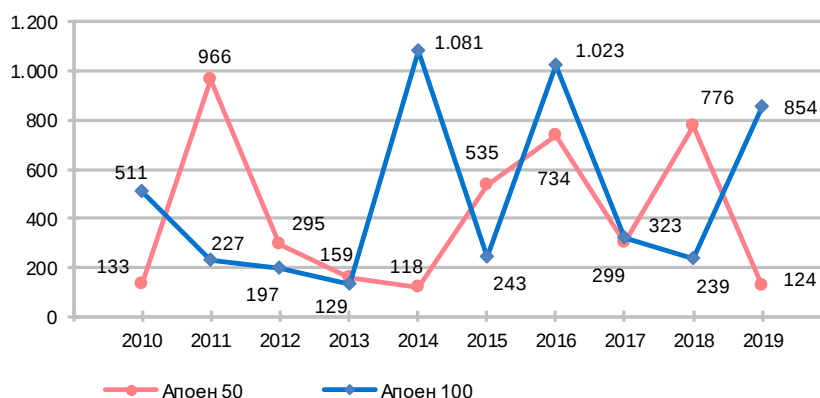
Табела 3. **Фалсификоване новчанице ефективног страног новца јануар–јун 2020.**
(у комадима)

Валута	EUR					Укупно EUR	USD		Укупно USD	Остало	Укупно
Апоен	500	200	100	50	20		50	100			
Комада	11	8	102	45	53	219	1	26	27	2	248
Учешће у %	4,4	3,2	41,1	18,2	21,4	88,3	0,4	10,5	10,9	0,8	100

Извор: Народна банка Србије.

У посматраном периоду, откривено је 219 комада фалсификованих новчаница евра, што је за 75,1% мање него у истом периоду претходне године, када је евидентирано 880 комада тих новчаница. Однос броја комада најчешће фалсификованих апоена евра, од 100 и 50 евра, у последњих десет година приказан је на Графикону 4.

Графикон 4. **Најчешће фалсификовани апоени EUR**
(у комадима)

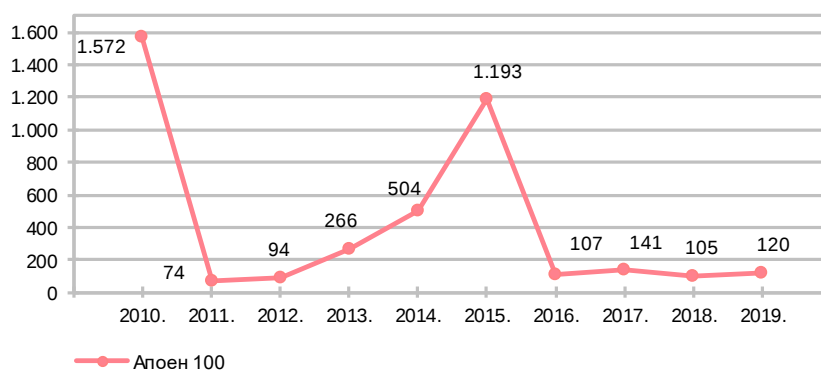

Извор: Народна банка Србије.

У фебруару ове године полиција је запленила 20.564 комада фалсификата у апоену од 100 америчких долара (номинално 2.056.400 америчких долара), и то пре њиховог стављања у оптицај.

Иначе, у првом полугодишту 2020. године, без наведена 20.564 комада, откривена су 27 комада фалсификата америчког долара, док су у истом периоду претходне године евидентирана 103 таква комада. Евидентиран је готово искључиво фалсификат апоена од 100 америчких долара. Графикон 5 приказује кретање броја комада откривених фалсификата тог апоена у последњих десет година.

Графикон 5. Најчешће фалсификовани апоен USD
(у комадима)

Извор: Народна банка Србије.

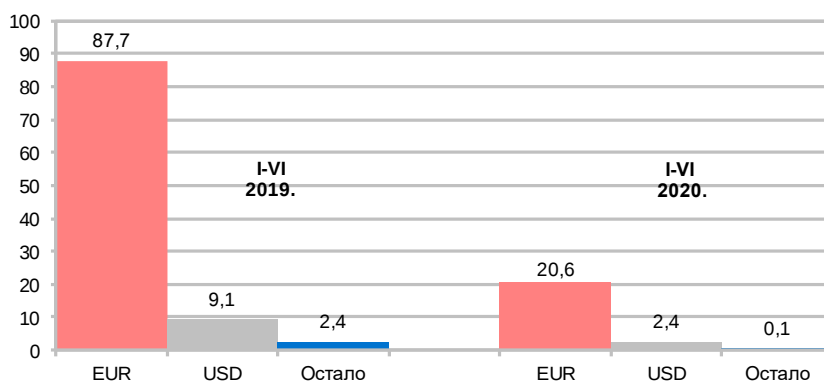
Групу валута *Остало* у Табели 3 чине фалсификоване новчанице двеју валута: немачке марке (један комад) и британске фунте (један комад).

Посматрано по номиналној вредности, удео фалсификата појединих валута ефективног страног новца у укупно откривеним фалсификованим новчаницама ефективног страног новца, као и њихов однос са истим периодом претходне године, најбоље ћемо сагледати ако вредности појединих валута изразимо у еврима¹ (Графикон 6).

¹ За прерачун вредности других валута у еуро за 2019. и 2020. годину примењен је средњи курс на дан 3. јула 2020. године.

Графикон 6. **Фалсификати новчаница ефективног страног новца јануар–јун 2019. и 2020.**

(износ у хиљадама EUR)

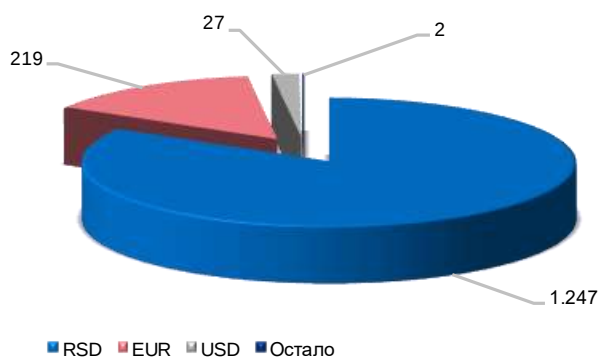
Извор: Народна банка Србије.

3. Однос откривених фалсификованих новчаница готовог новца и ефективног страног новца

У укупно откривеним фалсификованим новчаницама у периоду јануар–јун 2020. године, однос броја комада фалсификата домаће валуте и страних валута дат је у Графикону 7.

Графикон 7. **Валутна структура фалсификованих новчаница јануар–јун 2020.**

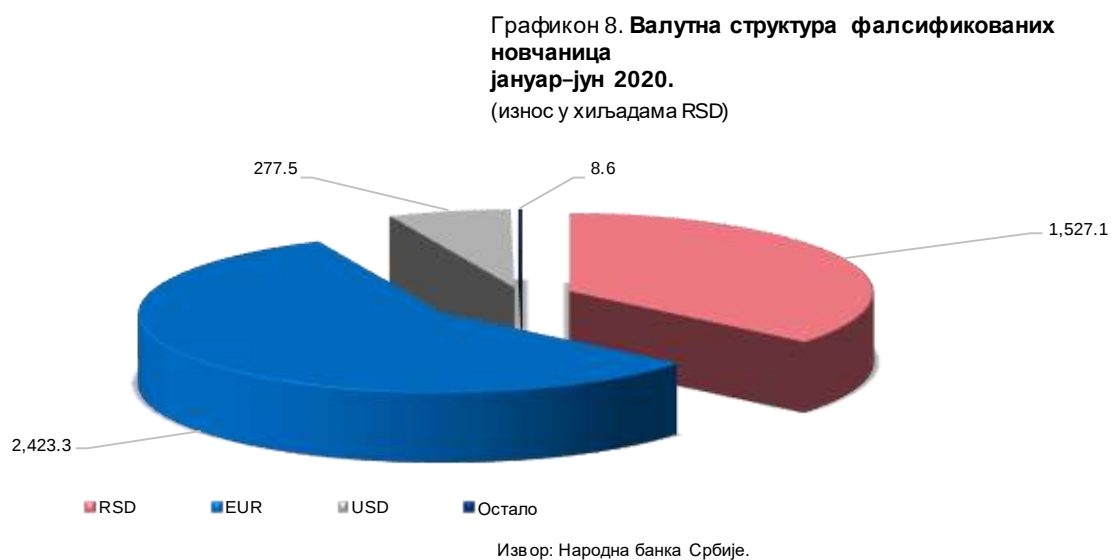
(у комадима)

Извор: Народна банка Србије.

Како се може видети, највећи је удео откривених фалсификованих новчаница домаће валуте (83,4%) у односу на учешће откривених фалсификованих новчаница страних валута.

Међутим, посматрано по номиналној вредности, удео фалсификата појединих валута у укупно откривеним фалсификованим новчаницама у првих шест месеци 2020. године најбоље ћемо сагледати ако вредности појединих валута изразимо у динарима² (Графикон 8).

Може се видети да је доминантан удео откривених фалсификованих новчаница евра (57,2%), затим домаће валуте (36%) и америчког долара (6,5%).

² За прерачун вредности осталих валута у динаре примењен је средњи курс на дан 3. јула 2020. године.